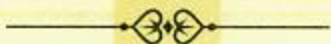

ΜΑΡΤΥΡΙΕΣ - ΕΓΓΡΑΦΑ

Διάσωση, Συγκέντρωση, Διαχείριση

**ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΑΡΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΛΑΚΩΝΙΑΣ**

Νόμος Αριθ. 1946/1991

**Γενικά Αρχεία του Κράτους (Γ.Α.Κ.)
και άλλες διατάξεις**

Άρθρο 9

Σκοπός των Γενικών Αρχείων του Κράτους

Ο σκοπός της υπηρεσίας των Γ.Α.Κ. είναι:

α) Η εποπτεία, διάσωση, συγκέντρωση, συντήρηση, καταγραφή, μικροφωτογράφιση, ταξινόμηση και ευρετηρίαση του αρχαικού υλικού της χώρας και η διάθεση προς μελέτη όλων των δημοσίων και ιδιωτικών αρχείων, εγγράφων και χειρογράφων, τα οποία αναφέρονται στην ιστορία και στην πολιτιστική κληρονομιά του ελληνικού έθνους και σε ό,τι έχει σχέση με τη διοικητική, οικονομική και κοινωνική ζωή του ελληνικού κράτους.

β) Η επισήμανση και απογραφή των εχόντων ιστορικό ενδιαφέρον δημοσίων αρχείων, η επιλογή και εισαγωγή τους στα Γενικά Αρχεία του Κράτους και η προετοιμασία για τη διάθεση στους μελετητές.

γ) Η συνεργασία με τις αρχές της Εκκλησίας, των εκκλησιαστικών και μοναστηριακών ιδρυμάτων και άλλων θρησκευτικών φορέων για τη διάσωση του αρχαιακού υλικού.

δ) Η συνεργασία με τους κατόχους ιδιωτικών Αρχείων τα οποία παρουσιάζουν ιστορικό ενδιαφέρον.

ε) Η εποπτεία των ειδικών Αρχείων του άρθρου 39.

στ) Η έκδοση δημοσιευμάτων (περιοδικών και αντισυλλετών), που εξυπηρετούν τη γνώση των ιστορικών πηγών της χώρας.

ζ) Η συμμετοχή σε ερευνητικά προγράμματα σε συνεργασία με άλλους επιστημονικούς φορείς της ημεδαπής ή της αλλοδαπής.

η) Ο εμπλουτισμός με αγορά ή αποδοχή δωρεάς αρχαιακού υλικού από τους κατόχους τους και ομοιοτύπων αρχαιακού υλικού που βρίσκονται σε ξένα κράτη ή οργανισμούς.

7. Αρχείο Ιωάννη Λαμπρινάκου 1919-1923

8. Αρχείο Δημητρίου Παναγάκη 1960-1968

9. Αρχείο Παναγιώτη Γκισούρη 1835-1856

10. Αρχείο Γεωργίας Κακούρου - Χρόνη 1929-1998

11. Αρχείο Δ. Σταθοπούλου - Γ. Καπετανάκη 1904-1905

12. Αρχείο Σπυρίδωνος Πηγαδιώτη 1841-1843

13. Αρχείο Παναγιώτη Μινακάκη (αφίσες και φυλλάδια)
1997-1998

**ΦΥΛΛΑΔΙΑ ΚΑΙ ΑΦΙΣΕΣ ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΥ-ΠΟΛΙΤΙΚΟΥ
ΚΑΙ ΔΙΑΦΗΜΙΣΤΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ 20ού αιώνα.**

Β' ΠΡΟΦΟΡΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ

1. Γηροκομείο Σπάρτης

Γ' ΛΑΚΩΝΙΚΟΣ ΤΥΠΟΣ (20ός αιώνας)

Δ' ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ

(Ιστορικού και Αρχειονομικού Περιεχομένου)

ΕΚΔΟΣΕΙΣ

1. Πέπη Γαβαλά, *Το Αρχείο του τμήματος Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών Ν. Λακωνίας (1927 - 1956)*, Αναλυτικό αλφαβητικό ευρετήριο με Παράρτημα αρχιτεκτονικών σχεδίων, Γ.Α.Κ. - Αρχεία Ν. Λακωνίας, Σπάρτη 1992.

2. Συνέδριο Αρχειονομίας, Περιφερειακά Αρχεία: Θεσμός, Λειτουργία και Προοπτικές, Σπάρτη, 8-11 Δεκεμβρίου 1993, Συνδιοργανωτές: Νομαρχία Λακωνίας, Δήμος Σπαρτιατών, Γ.Α.Κ. - Αρχεία Ν. Λακωνίας, Σπάρτη 1997.

ΣΥΝΕΔΡΙΑ

1. Συνέδριο Αρχειονομίας, Περιφερειακά Αρχεία: Θεσμός, Λειτουργία και Προοπτικές, Σπάρτη, 8-11 Δεκεμβρίου 1993, Συνδιοργανωτές: Γ.Α.Κ. - Αρχεία Ν. Λακωνίας, Νομαρχία Λακωνίας, Δήμος Σπαρτιατών, Σπάρτη 1997.

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ
ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΓΕΝΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ - ΑΡΧΕΙΑ ΝΟΜΟΥ ΛΑΚΩΝΙΑΣ
Βρασιίδου 174 - ΣΠΑΡΤΗ 23 100
Τηλ.: 0731-22884, 27048 - Fax: 0731-22884**

ΤΜΗΜΑΤΑ

Α' ΑΡΧΕΙΑΚΕΣ ΣΥΛΛΟΓΕΣ

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

1. Αρχείο Ιερών Μονών Ν. Λακωνίας 1721-1942

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

1. Αρχείο Τμήματος Πολεοδομίας και Πολεοδομικών Εφαρμογών 1927- 1956

2. Αρχείο Τμήματος Εμπορίου 1942-1972

3. Αρχείο Τμήματος Συγκοινωνιών 1949-1989

4. Αρχείο Δ/σης Τεχνικών Υπηρεσιών 1958-1985

5. Αρχείο Δ/σης Επιθεώρησης Εργασίας 1945- 1990

6. Αρχείο Υπολιμεναρχείου Γυθείου 1936-1996

7. Αρχείο Νομαρχίας Λακωνίας 1946-1987

8. Αρχείο Τ.Ε.Β.Ε. Τρίπολης 1962-1985

9. Αρχείο Δ.Ο.Υ. Γυθείου 1960-1980

10. Αρχείο Ειρηνοδικείου Σελλασίας 1859-1962

11. Αρχείο ΕΛ.ΤΑ. Λακωνίας 1981-1992

12. Αρχείο Υπηρεσίας Δημοσιονομικού Ελέγχου 1958-1987

13. Αρχείο Πυροσβεστικής Υπηρεσίας Γυθείου 1985-1995

14. Αρχείο Υπηρεσίας Επιτρόπου Ν. Λακωνίας 1981- 1986

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

1. Αρχείο Πρωτοβάθμιας Εκπαίδευσης (Νηπιαγωγεία και Δημοτικά Σχολεία Νομού Λακωνίας) 1896-1990

2. Αρχείο Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης (Ελληνικά Σχολεία, Γυμνάσια, Λύκεια Νομού Λακωνίας) 1862- 1990

ΑΡΧΕΙΑ Ο.Τ.Α.

1. Αρχείο Δήμου Σπαρτιατών 1817-1980

2. Αρχείο Κοινότητας Κλαδά 1914-1996

3. Αρχείο Κοινότητας Βρεσθένων 1940-1980

ΣΥΜΒΟΛΑΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

1. Αρχείο Συμβολαιογράφου Οπύλου 1837-1848

2. Αρχείο Συμβολαιογράφου Βουών 1845-1849

3. Αρχείο Συμβολαιογραφείου - Υποθηκοφυλακείου Θεραπνών (19ος - 20ός αιώνας)

4. Αρχείο Συμβολαιογράφου Σ. Φράγκα 1860-1992

5. Αρχείο Συμβολαιογράφου Α. Πανάγου 1860-1933

ΑΡΧΕΙΑ ΣΥΛΛΟΓΩΝ

1. Αρχείο Ιατρικού Συλλόγου Λακωνίας 1920-1962

2. Αρχείο Οικολογικού Συνδέσμου 1991-1995

ΙΔΙΩΤΙΚΑ ΑΡΧΕΙΑ

1. Αρχείο Οικογενείας Ματάλα 1846-1865

2. Αρχείο Αγγελιάου Σγουρίτσα 1761-1889

3. Αρχείο Οικογενείας Π. Σταθάκου 1843-1977

4. Αρχείο Δημητρίου Σαλβαρά 1709-1905

5. Αρχείο Οικογενείας Γεωργίου Κοκκίνου 1917

6. Αρχείο Αννίτας Λούβη 1935-1940

Υπουργείο Πολιτισμού, ενώ το 1967 γκρεμίσθηκε το κτήριο του Αρχείου και τα προβλήματα πολλαπλασιάστηκαν.

Η ανασυγκρότηση του Ιστορικού Αρχείου Σπάρτης έγινε το 1985, όταν επανήλθε, όπως και όλα τα Αρχεία και οι Βιβλιοθήκες της χώρας, στην αρμοδιότητα του Υπ. Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων.

Ο εντοπισμός, η συγκέντρωση, η ταξινόμηση των παλαιότερων ανενεργών Αρχείων των υπηρεσιών του νομού καθώς και ιδιωτικών Αρχείων, όπως και η εισαγωγή εκκαθαρισμένου νεότερου αρχειακού υλικού, πλούτισαν το περιεχόμενο του Αρχείου. Τα συγκεντρωμένα, μέχρι το 1991, Αρχεία αποτέλεσαν τη βάση των "Γενικών Αρχείων του Κράτους - Αρχείων Ν. Λακωνίας," όπως μετονομάστηκε το Αρχείο με το νόμο 1946/91.

Οι εργασίες εντοπισμού, εκκαθάρισης, μεταφοράς, συγκέντρωσης, ταξινόμησης και έκδοσης ευρετηρίων των Αρχείων, όπως και η περαιτέρω μελέτη διαφόρων τμημάτων τους συνεχίζονται, καθώς και η συμμετοχή, όσο είναι δυνατόν, σε συνέδρια και συναντήσεις ιστορικού και αρχειονομικού περιεχομένου στην Ελλάδα και το εξωτερικό. Η διαρκής συγκέντρωση βιβλίων και περιοδικών, από την Ελλάδα και το εξωτερικό, έχει ως αποτέλεσμα τη δημιουργία αξιόλογης βιβλιοθήκης και ο λειτουργικός χώρος του Αναγνωστηρίου εξυπηρετεί το κοινό, τους ερευνητές και τους υπαλλήλους υπηρεσιών.

Δρ. Πέπη Γαβαλά
Προϊσταμένη Γ.Α.Κ.- Αρχείων Ν. Λακωνίας

¹ Εφημερίδα Σπαρτιατικά Χρονικά, έτος Γ' αριθ. 35-36, Ιουνιος 1940, σ. 12.

² Εφημερίδα Σπαρτιατικά Χρονικά, έτος Γ' αριθ. 27-28, Οκτώβριος/Νοέμβριος 1939.

³ Αρχείο Γ.Α.Κ. - Αρχείων Νομού Λακωνίας.

Γ.Α.Κ. - ΑΡΧΕΙΑ Ν. ΛΑΚΩΝΙΑΣ

Τα Γ.Α.Κ. - Αρχεία Ν. Λακωνίας έχουν μακρά ιστορία, που άρχισε με τις προσπάθειες της "Ενώσεως των εν Αιτική Σπαρτιατών" ήδη από το 1937 για την ίδρυση "Ιστορικού Αρχείου Σπάρτης"¹ και την εξαιρετικά σημαντική συμβολή του Μητροπολίτη Σπάρτης Διονυσίου το 1939, που "μετά τώσης θέρμης ανέλαβε την πραγματοποίησιν της ιδρύσεώς του"². Εκεί θα φυλάσσονταν σημαντικά έγγραφα, κειμήλια, βιβλία, τα οποία τόσο ο ίδιος όσο και η Νομαρχία προσπάθησαν να συγκεντρώσουν από όλη τη Λακωνία, απευθυνόμενοι εγγράφως σε μοναστήρια, σε γνωστά μέλη της λακωνικής κοινωνίας και σε κοινότητες του Νομού³. Για τη στέγαση του Αρχείου η Ιερά Μονή Αγίων Τεσσαράκοντα προσέφερε το κτήριο που υπήρχε τότε πλάι στην Ιερά Μητρόπολη. Η θετική αντίδραση, λοιπόν, των Γενικών Αρχείων του Κράτους και του Υπουργείου Θρησκευμάτων και Εθνικής Παιδείας, καθώς και η πρόθεση του Μητροπολίτη να ενισχύσει οικονομικά το Αρχείο κατέληξαν στο Βασιλικό διάταγμα της 19.2.1940 σύμφωνα με το οποίο ιδρύθηκε στη Σπάρτη "Μόνιμο, Τοπικό, Ιστορικό Αρχείο".

Συγκεντρώθηκαν έγγραφα, βιβλία, χειρόγραφοι κώδικες από τις Ιερές μονές Αγίων Τεσσαράκοντα, Ζερμπίτσας, Αγίων Αναργύρων, Ζωοδόχον Πηγής Κασπρίου, Φανερωμένης, Αγίου Γεωργίου Ρεκίτσας (11ου-20ού αιώνα), ιστορικά έγγραφα από τις οικογένειες Γ. Δ. Ματάλα, ιατρού (1846-1865) και Αγησιλάου Σγουρίτσα, δικηγόρου (1761-1889) καθώς και τα αρχεία των συμβολαιογράφων Ουτύλου και Νεάπολης Βοιών (1837-1849). Η τελετή των εγκαινίων έγινε στις 2 Μαΐου 1940.

Την ίδια χρονιά είχε γίνει πρόταση στο Φώτη Κόντιογλου να αναλάβει τη δομή και τη διακόσμηση του Αρχείου. Έτσι σε γράμμα του που υπογράφει "Φ. Κόντιογλου, ζωγράφος και συγγραφέας" αναλύει τις εμπνεύσεις του στο Σεβασμιώτατο. Η τελετή των εγκαινίων έγινε στις 2 Μαΐου 1940.

Δυστυχώς, προφανώς λόγω των ιστορικών γεγονότων που ακολούθησαν, αυτές οι προσπάθειες σταμάτησαν. Στη συνέχεια το Ιστορικό Αρχείο υπολειπώθηκε και περιήλθε στο